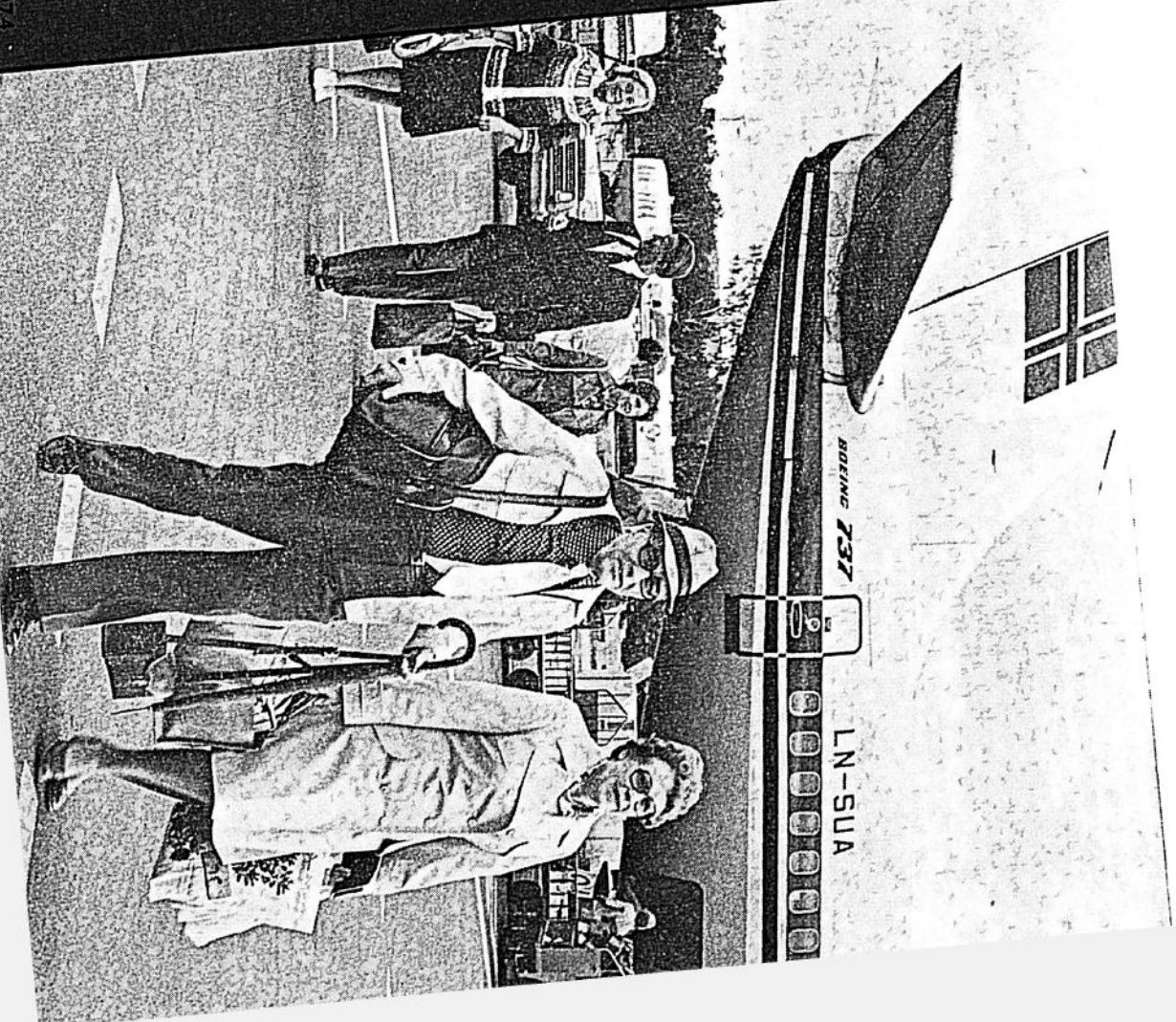

NY

värld i bild

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK
UPPRUSTNING

NR. **7-8** 1974

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING

Utkommer en gång i månaden

Utgives av IDÉ och KULTUR
Sveavägen 34 6 tr
111 34 Stockholm
Tel 08/ 10 34 56

Nr 7—8 1974

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren ansv utg

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen och
Eva Riise Hanssen Norge
Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)

Sverige kr 30 -
Postgiro 70 61 90 - 6

Finland mk 25 -
Postgiro 11 20 95 Helsingfors

Losnummerpris kr 2 50 mk 2

© NY VARLD I BILD

Tryck Br Tengs Oslo

Omslagsbilden

Nordbor återvänder från Moralisk upprustnings världskonferens i Caux, Schweiz, med en vision för hur det nya samhället kan förverkligas

Maktskifte i världen

Under de senaste sex månaderna har vi vant ett nytt blad i mänsklighetens historia, havdade en FN-diplomat när världskonferensen för Moralisk upprustning öppnades i Caux, Schweiz

Ett maktskifte har agt rum i världen vars betydelse vi ännu inte är fullt medvetna om. De stegrade oljepriserna skapar en del svårigheter för oss i Europa. Men för länder på andra kontinenter blir det en fråga om liv eller död. Vi har de senaste sex månaderna haft krismoten non stop i FN, sade diplomaten och citerade för chefen för FN:s handelsorganisation, Peres Guerera, som nyligen havdade att «de närmaste 18 månaderna kommer att bli de mest kritiska under de senaste 30 åren».

Mot denna bakgrund sade FN-diplomaten att man kan gora upp vilka ekonomiska, tekniska och vetenskapliga planer som helst, men utan en förändring i människans natur kommer man aldrig att kunna ge den historiska utvecklingen en ny inriktning. «Det är därför jag anser att denna konferens i Caux har lika stor betydelse som FN:s kriskonferenser under detta år och det är ett privilegium att få delta».

I FN har det talats en hel del om att skapa en ny världsordning, men ingen vet hur det skall gå till. Frank Buchman sade redan på sin tid: «Den förvandlade mänskliga naturen är råmaterialet för en ny världsordning». Ibland får man som i en blyttbelysning se sanningen. Vi kan då handla i enlighet därmed. Det är vad Moralisk upprustning innebar. Det var Moralisk upprustning som visade mig hur jag skulle förena teori och praktik, sade diplomaten.

När svårigheterna tornar upp sig kanske vi i både stora och små sammanhang behöver återgå till den gamla maximen — sanningen skall gora. Eder fria. Caux får sanningen att på nytt lysa upp en liten bit av mänsklighetens väg framöver.

Var börjar ansvaret?

En tre månader gammal ofodd människa dodas. Finns har ett ansvar? I så fall vem ar ansvarig, och infor vem?

Denna tre manaders människa dodas på en plats dar det har sin enda trygghet, anvisad av naturen sjalv, en plats med det innehallsdjupa namnet «livmodern», i sin mors kropp.

Nu kraver modern «ratt till sin kropp». Vems ar då det ofodda barnets kropp? Ar det en del av moderns kropp bor det också ha del i ratten till denna kropp. Eller har barnet hamnat i en helt frammande, fientlig och livsfarlig kropp?

Det kan mojligen diskuteras om en tre eller sex månaders ofodd människa har en sjal. Men ingen kan forneka att hon har en människas kropp, med utvecklade ansikte och rorliga hander och fotter.

Vem har alltså ratten till denna kropp — om det finns någon ratt och något mannsko-varde? Ar det fostret sjalvt, vem ska då ha ansvaret for denna ratt? Ar det modern som har ratten till sitt barns kropp, bor hon också ha ansvar for den — inte bara for dess liv utan också for dess dod.

Men skall modern vara ensam ansvarig for att en tre, eller sex, manaders människa dodas, lagligt och efter alla «lakekonstens» regler?

Visst har det i abortdebatten

talats om ansvar. Det har talats om moderns ansvar, men mycket litet om faderns, for familjens framtid. Det har talats om samhällets ansvar for ovalkomna och «oplanerade» barn.

Allt detta kan låta ansvarsmedvetet och humant. Men har finns en part som inte far komma till tals och som drabbas av den fria abortens omanska konsekvenser. Inget barn har sjalvt bett att fa komma in i sin moders liv. Inget barn har heller sjalvt velat fodas ovalkommet. Men nar det val har kommit in i sin moders kropp har det egen ratt till ett liv vars mening och mojligheter varken modern, fadern eller samhället kan forutsaga. Det har i abortdebatten erinrats om att många av mansklighetens stora vagle-dare och valgorare kommit oon-skade till varlden.

Om en ansvarsfråga tycks alla nu i princip vara eniga om samhällets ansvar for de fodda barnen. Inget barn skall från samhällets sida vara ovalkommet och forsummat. Har har modern inte ratt over sitt barn — ratt till vanvård eller miss-handel, an mindre att doda.

Men en fråga stalls sällan eller aldrig i dessa sammanhang: var börjar ansvaret for att barn inte ska fodas oonskade och ovalkomna? Var börjar faderns medansvar for barnet? Har han inget ansvar for, eller ratt till, det barn han varit med om att

avla, även om naturen sedan — for fostrets skydd och forsta omtåliga utveckling — deponerat det i kvinnans kropp? Har inte också fadern del i barnets kropp och delar ratten till denna kropp?

Vems vilja och ansvar ar det att ett barn over huvud taget kommer till? Var modern och fadern helt ansvarslosa nar det skedde? Var de bara viljelosa offer for en blind drift?

Kan vi over huvud taget tala om ansvar ifall människor ar slavar under sina drifter? Kan vi da uppehålla ett rattssamhälle med skydd for de svaga och varnlosa? Kan vi då satta granser for det brutala våldet?

Var börjar ansvaret? Borjar det forst nar «olyckan» ar skedd? Nar driften, begaret, njutningslystnaden stalls infor de ofränkliga konsekvenserna?

Det ar frågor som borde vara lika utmanande aktuella i abortdebatten som infor befolkningsexplosionen och alkoholismen.

Ytterst ar det fråga om var manskliga frihet. Vad ar det som kan gora oss till hogre — men också till lagre — varelsor an djuren? Ar det inte detta att vi ar fria inte bara till att saga ja, utan också till att saga nej. Nej till det som drabbar mig sjalv och andra med lidande, fornedring — kanske dod.

Nils Gosta Ekman

Dynamik för en ny värld

Ett nordiskt charterplan med 102 passagerare var ett markant inslag i den världskonferens för Moralisk upprustning som öppnades i Caux, Schweiz den 13 juli. Under dess första veckor var samtidigt 700–800 människor samlade där från 40 länder

USA:s FN-ambassadör i Genève anlade på öppningsdagen «Vi som fått en ställning från vilken vi något litet skulle kunna ändra mänsklighetens inriktning skulle mycket uppskatta den hjälp ni, och bara ni, kan ge oss», sade ambassadören och vände sig till alla som samlats till denna konferens för Moralisk upprustning, och fortsatte «Trots all den splittring som trader i öppen dag vid våra konferenser i Genève finns det dock en gemensam längtan som i grunden är vad ni har utefter — en bättre värld, försoning. Vi är i ett desperat behov av de impulser ni kan ge oss i dessa avseenden»

En delegation från Nordirland, som bestod av protestan-

ter och katoliker och av vilka de flesta är metallarbetare från varv och mekaniska industrier i Belfast, gav ambassadören en redogörelse för det försoningsarbete de själva är engagerade i

på Nordirland. De levandegjorde sin situation genom att presentera en dokumentarfilm de själva just framställt

Pierre Spöerri presenterade, som en av de ansvariga schweizerna, det tema som satts för årets stora sammankomster «Guds dynamik för att omskapa världen»

«Guds dynamik är inte något som vi kan kontrollera», sade han och ställde frågan varifrån nästa dynamiska initiativ i världen skulle komma. Från Väst, som redan försuttit så många chanser? Från Afrika eller Asien eller från man som Solsjenitsyn eller Maximov eller från något annat håll? Det är en öppen tavlan, menade Spöerri och sade att årets konferenser skulle ge en levande bild av hur Guds dynamik, Guds kraft, kan omskapa självisheten i människors hjärtan, i samhällsklasserna och inom och mellan länderna

Forts s 22

USA:s FN-ambassadör i Genève Francis Dale

Ungdomar från hela världen på studiekurs

En nyhet vid årets världskonferens i Caux har varit studiekurser för ungdom. I den första tiodagarskursen deltog ett hundratal studenter och yrkesarbetande ungdomar från ett 20-tal länder i alla världsdelar. En andra kurs samlade 140 deltagare. Erfarenheterna från dessa båda kurser har varit mycket positiva både för deltagarna själva och med hänsyn till deras insatser i hela världskonferensen.

Kursdeltagarna har varit uppdelade i grupper på 10—15, och varje grupp har börjat arbetsdagen med en morgontraff för tankeutbyte och planering och för att lara närmare kanna varandra. Denna nära personliga kontakt har visat sig betyda mycket för att kursdeltagarna redan från början skall kunna sig hemma och delaktiga i den stora världsfamilj med flera hundra medlemmar från alla kontinenter, som är samlad i Caux.

Gruppmedlemmarna har också gemensamt deltagit i något av de arbetslag som svarar för det praktiska arbetet i detta stora självhushall: matlagning, servering, disk osv.

Den egentliga studiekursen har erbjudit valfria alternativ dels en serie dagliga föreläsningar och diskussioner, dels en träningskurs i olika «skapande» aktiviteter för sceniskt, musikaliskt och artistiskt intresserade ungdomar. I båda dessa kurser har deltagarna rekryterats från alla de olika grupperna och på så sätt lart kanna varandra i en större krets. Studiekursen har pågått ett par timmar varje eftermiddag.

Bland föredragsrubrikerna och diskussionsamnen kan no-

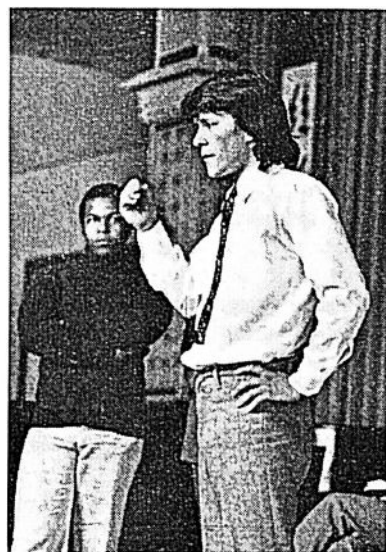
teras «Ett nytt blad i historien», med den brittiske FN-diplomaten Archie MacKenzie som inledare. Meningsutbytet kring frågan «Vad är Moralisk upprustning?» inleddes av den hollandske journalisten Peter Hintzen.

Ett samtal om situationen i Nordirland inleddes med en färsk dokumentärfilm «Belfast Report», där «huvudrollerna» gjordes av en grupp nordirländska protestanter och katoliker, som deltog i Caux-konferensen och i samtalet vid studiekursen.

Till några av föreläsningarna, exempelvis professor Theofil Spoerri om «Tron» — utifrån evangeliets liknelse om skatten i akern — hade hela konferensen inbjudits, och en av de större samlingslokalerna i Mountain House fylldes till sista plats.

Föreläsningarna hölls på engelska, tyska eller franska med simultantolkning till de tre språken. Åtskilliga kursdeltagare kunde praktiskt taget bara spanska eller italienska — en grupp på elva studenter med två professorer kom från det internationella universitetet Pro Deo i Rom, som fogat in kursen i sitt studieprogram.

Den språkliga kommunikatio-

Dennis Nolan

nen gick allt smidigare under kursens lopp. En japansk studentska hann exempelvis bli nära van med en spansktalande kvinnlig kurskamrat från Dominikanska republiken trots att de hade bara några tiotal engelska ord att umgås med.

En hel del av kursdeltagarna talade också om sin bakgrund och sina erfarenheter inför hela världskonferensen. En av dem var den irländske oxfordstudenten Dennis Nolan.

— Jag kom till Oxford med en revolutionär inställning till alla etablerade institutioner — utom mig själv. Jag ansåg att det var kapitalisterna och politikerna som var ansvariga för allt ont i världen och jag trodde inte att de kunde ändra sig. Därför skulle de bort — det var enkel logik.

— Jag hatade storkapitalisterna — men jag stal från min

Forts s 22

Absolut renhet — energikälla

Eva Måsen

Jag tror att absolut renhet är en energikälla och glädjekälla som ännu är upptäckt för de flesta av oss. Den ger en kvalitet och en tillgång som vi inte räknar med i världen idag. Är absolut renhet den källa från vilken den extra energi kunde komma som vi tycks sakna för att kunna lösa de allvarigaste världsproblemen? Jag tror så.

Karl Marx talade om människans frigörelse från egoism — «detta är uppgiften och målet i kampen för den nya människan», sa han.

Den sovjetiske författaren Vladimir Maximov sa i Paris för några månader sedan «I moralen får det inte finnas några kompromisser. Och vad vi behöver mest av allt i väst är en moralisk maximalism».

Människans frigörelse

Människans frigörelse från egoism, och en moralisk maximalism — vad detta innebär är vart att tänka på.

För mig är orenhet och egoism förknippade med varandra.

Absolut renhet har alltid irriterat mig, gjort mig nyfiken och fascinerat mig. Nägon så att absolut renhet är just det vi fruktar att det är.

Renhet betyder att jag inte går till sängs med en man när jag har lust till det — *men*, det betyder mycket, mycket mer än så. Det betyder en helhjärtad insats för ett livsmål.

Jag tror inte att det är någon idé att försöka leva ett absolut rent liv utan en revolu-

Eva Måsen

tionär målsättning — en revolution som tar itu med hela människan och hela världen.

Jag har format mitt liv för en sådan revolution. Därför uppmuntrar jag en del instinkter i mig — och en del instinkter uppmuntrar jag inte.

Jag sviker och misslyckas ofta «Snälla Gud, klara av mig, för jag klarar inte av mig själv». Så var en replik i ett skådespel som vi såg i Caux. Jag var tvungen att säga det

till Gud häromdagen. Han gjorde mig fri, jag slutade spanna mig och kunde koncentrera mig på min uppgift.

Ett tredje alternativ

Sigmund Freud och hans kolleger idag utesluter ett tredje alternativ när de säger att man måste följa sina sexinstinkter eller bli hamnad. Sedan han levde borde vi ha kommit vidare i människans utveckling. Det tredje alternativet som han uteslöt är att var sexuella drivkraft också kan bli använd för något annat än sex.

Det sägs att sex är en nödvändighet för livet lika väl som mat. Varför görs det då inte fler filmer om mat?

Till slut för de flesta av oss är problemet att vi ej vill ha renhet. Jag kan bara säga att idag behöver man inte prova omoral och orenhet för att veta att det ej tillfredsställer. Men man måste prova absolut renhet för att upptäcka att det tillfredsställer.

Rosemary Thwaites

Jag har frågat mig själv: Varför tror jag på aktenskapet? Jo, jag tror att det är naturligt. Om vi är ämnade för varandra, är det naturligt.

Många av min generation är cyniska mot aktenskapet. Visst gifter sig många av själviska orsaker och misslyckas. Men jag tror inte att aktenskapet är ett inträdeskort till så mycket sex man behagar. Min man och jag häller inte ihop för att vi

För mig finns det ett samband mellan levnadssätt och skrivsätt

Forfattaren Alan Thornhill

Som Ni vet har Solsjentsyn nyligen sagt att det är världslitteraturens uppgift att kalla rätt för rätt och orätt för orätt och att ge normer för samlevnad åt världen. Jag tror detta är en valdig kallelse och det både förundrar och inspirerar mig att tanka på att så många av oss kan ha del i den. Men innan jag upptäckte detta måste en djup förändring ske i mig själv.

Jag vet inte om det existerar någon grupp människor som är mer ansvarig för det okände förfalet i dagens samhälle än skribenter, konstnärer, teater- och filmfolk. Jag vet att vi producerar många fascinerande och ibland imponerande verk, men

är ett idealiskt par. Vi håller ihop av kärlek men också av lydnad mot Gud, vilket är det samma som den djupaste känslan vi har om vad som är rätt.

Peter Thwaites

Jag tror på att vara naturlig och mänsklig. Renhet betyder inte att förneka vår mänskliga natur men att ta ett steg utöver den. I mitt fall är renheten fullständigt sammanbunden med vad jag lever för. Min förpliktelse influerar mitt sätt att leva och vice versa. Örenhet är det som pluggar till min öppenhet mot Guds inspiration. Och ändå är denna inspiration just vad världen mest behöver.

i arlighetens namn påstår jag också att vi har släppt loss en ström av våld, brutalitet, perversitet och pornografi. En hel industri med miljonvinster tar sin kraft från den strömmen och försöker kontrollera och dominera hela generationers själar och kroppar. Det är en ytterst

Alan Thornhill

allvarlig situation och som skribent och teaterman känner jag min del i skulden. Här finns ett fortvivlat behov av förändring. Jag tror att om vi som kallar oss kreativa förvandlas, kan vi kanske göra mer än alla politiker sammanslagna, för att släppa fram en ny frisk ström, som ger världen hopp.

Jag kan inte tala för Wagner eller Tjarkovskij eller moderna författare men jag kan tala för Alan Thornhill, och för mig finns ett intimt samband mellan

mitt sätt att leva och mitt sätt att skriva. Jag måste en gång ta ett drastiskt beslut. Det gällde att göra Guds vilja under resten av mitt liv, utan att beräkna kostnaden. En betydelsefull del i detta beslut gällde vad vi har talat om här idag: absolut renhet. Fastan jag var präst och docent i Oxford fanns det annu mörka, hemliga skrymslen i mitt liv som jag måste rensa upp. Och jag gjorde något, som för många av oss är lika svårt som nödvändigt: jag sökte upp en mycket god vän och tillsammans med honom låg jag Guds ljus lysa in i de mörka vrarna, ljuset från Jesu Kristi normer, och jag kunde en helande, renande process börja i mitt liv. Den har pågått hela tiden sedan dess, men redan ett par veckor sedan jag fattat beslutet sade Gud till mig att skriva ett skådespel. Jag var ingen kannare av teater och inte visste jag hur man bygger upp en pjäs, men Gud sade mig att om jag brinner för att ge världen det nya liv jag själv fått kommer han att visa mig hur man skriver ett skådespel.

En tidig morgon satte jag mig ned och började skriva. Jag glömde frukosten, jag glömde lunchen och teet, familjen glömde tydligen mig, och framemot kvällen var två hela akter färdiga, nästa dag den tredje. Den pjasan fick namnet «Den glömda faktorn». Den handlade om industrin, och Gud har ordnat så till att miljoner människor världen över har sett mitt första skådespel.

Du behöver bara ta steget

Plotsligt blev det ljus. Det susade och dånade i mig som ett elektricitetsverk. Men det var inte obehagligt utan underbart. Jag kände att jag förvandlades, att jag var hemma. Och jag var fullkomligt lycklig.

Det var en sådan maktig upplevelse att den kan egentligen inte beskrivas, säger konstnaren Waldemar Lorentzon om den stora vändpunkten i sitt liv. Men det är den upplevelsen han sedan dess velat ge uttryck för i sin konst.

Waldemar Lorentzon hade sin avgörande upplevelse vid det stora Oxfordgruppmötet i Visby under Frank Buchmans ledning i augusti 1938. Han var då 39 år och erkänd konstnär inom Halmstadsgruppen, med utbildning i Wilhelmsons och Althins konstskolor och hos den store läraren Fernand Leger i Paris. Han hade finslipat sina konstnärliga instrument i den «konkreta» konsten, där färg och form var det väsentliga, men kände ett växande behov också av ett innehåll i måleriet.

Han fann det i surrealismen, som Halmstadsgruppen kom att introducera i svenskt konstliv.

— Det var en upplevelse att liksom släppa loss det undermedvetna. Det var en ny sida av konsten, som egentligen byggde på Freud.

1930-talet blev en orolig tid. Nazismen förpestade Europa och Waldemar Lorentzon gick själv igenom personliga kriser.

Det var under den tiden han rådde få syn på en bok hos en vän som var redaktör i en Halmstadstidning. Det var ett recensionsexemplar som redaktören inte själv hunnit läsa. Författarnamnet Harold Begbie var okänt, men vad som intresserade Waldemar var titeln «Förvandlade liv».

— Jag slog upp en sida — och där stod faktiskt alltsammans. När jag läst igenom boken visste jag allt vad jag behövde veta. Men att nå fram till det som författaren talade om, det var svårigheten. Det kunde jag inte.

— Så kom det stora Oxfordgruppmötet i Visby, och jag drevs förmligen dit, inifrån. Men jag hade inte pengar till resan och bad en gammal moster att få låna. Det fick jag, men när jag berättade mina planer sa hon «Behöver du resa så långt? Här i stan finns ju både kyrka och präster».

— Men jag kanner att jag drivs dit, sa jag. Och då berättade moster att hon hade haft en dröm om denna resa.

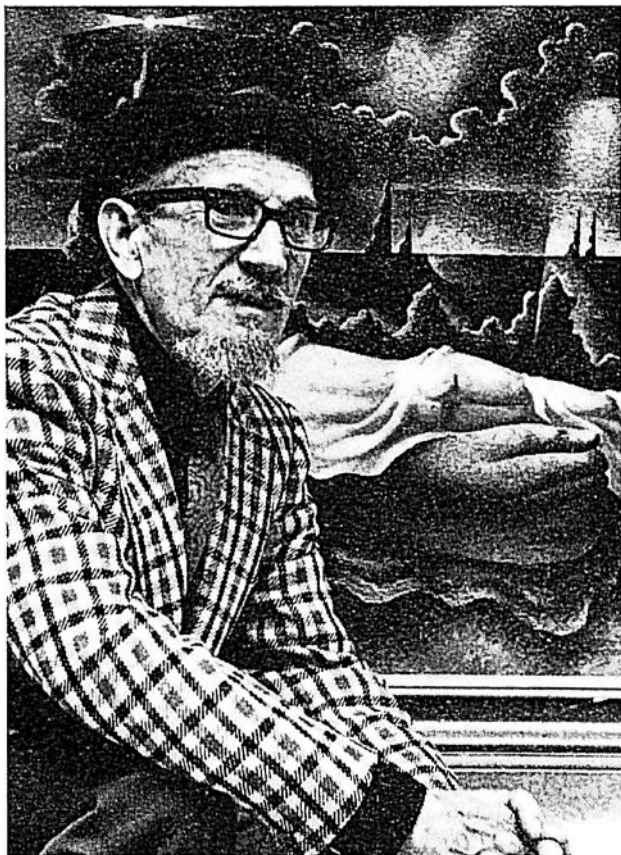
Efter en stormig båtresa anlände Waldemar Lorentzon till Visby som han upplevde som en märklig stad. «Jag trodde inte att det fanns något sådant i Norden».

Märkliga var också motena som leddes av dr. Frank Buchman.

Dit horde jag

— Där var en hel rad kända personligheter och en förfarlig massa folk. Jag kunde ju se på människorna vilka som hade kommit igenom och vilka som inte hade gjort det. Dit horde jag.

— Och ingenting hande med mig. Jag var väldigt gripen, men jag visste inte hur jag skulle bli förvandlad. Och jag kände att jag behövde bli en annan man-

Waldemar Lorentzon har denna sommar i anslutning till sin 75-årsdag den 10 juni haft en stor retrospektiv utställning på Hallands museum

niska Jag hade ett sadant dar konstnarstemperament som åskade och tomde ut sin vrede över andra människor, också över min Ingrid Det var precis som om jag satt fast i detta Åskvadren bara brot ut

En dag satt jag med några yngre män och samtalande just om dessa saker Var och en talade ut om sig själv och jag började också gora det Da var det en redaktör, som själv kommit igenom, som plötsligt sa «Du är ju framme Du behöver bara ta steget»

— Men inte visste jag vad det var att ta steget

— Jag tanker ta en promenad, sa redaktören Vill du följa med?

Vi följdes åt och stannade plötsligt framför ett litet lustigt hus

— Ska du se hur jag bor, frågade han

Vi steg upp för en brant trappa och kom in i ett litet rum Dar säger han plötsligt «Har du något emot att gå på knä med mig?»

Det var en obehaglig invita-

tion Jag hade aldrig gjort det med någon människa, och jag liksom blygdes för det, sa jag frågade «Ska det vara nödvändigt?»

— Det är en hjälp, sa han

Så föll han på knä, och då gick jag också på knä Sa bad han för mig Och jag kunde då att nu narmar sig nanting

— Jag kunde att jag kunde lämna mig i Guds hand, och då hande allting Det var en sådan märklig upplevelse att den kan egentligen inte beskrivas

— Jag visste att när jag nu steg upp så var jag Guds barn Nu var jag i detta som Begbie talade om

Dagen efter

Dagen efter kunde jag att jag ville berätta i motet vad jag hade gått igenom Men det kändes ganska obehagligt Jag var ju inte vidare talför så där i offentliga sammanhang Schabbla kunde jag nog i en familjär krets, men att tala om det har fenomenet var varre

— Det var Sven Stolpe som ledde motet och jag sag att han tittade på mig

— Plötsligt kom orden av sig själva Jag kunde inte igen min egen röst när jag berättade vad som hant mig

Så slapp jag fara hem som jag kommit Jag hade faktiskt blivit en annan människa Det första jag fick gora när jag kom hem var att be min hustru Ingrid om föråtelse för mina diktatorsfasoner Det hade ju varit jag som skulle bestämma saker och ting

Ny fargskala

— Jag malade en tavla sedan som hette «Lycklig promenad» Och det följde en hel rad bilder med en alldeles ny fargskala och ett nytt innehåll

— Det stod klart för mig att konsten inte får bli en självisk angelagenhet utan måste ledas av den helige Ande. Då tror jag att konsten har ett budskap och en betydelsefull uppgift, och jag har själv fått bekräftelser på det. Ord kan man liksom låta gå in genom det ena orat och ut genom det andra. Man kan liksom barrikadera sig mot ord, och det är mycket vanligt att man gör det för allt tal om Gud och religion och allt sådant. Men mot en bild är man inte så beskoldad. Den går in i medvetandet och blir kvar. Det har jag sett många exempel på.

Ord och bild

— Jag minns en prästson som var så trott hemifrån av alla predikningar och alla fromma ord så han ville inte hora talas om Gud. Men så hade han kommit med på ett gruppmöte hos en lakare som köpt en tavla av Waldemar Lorentzon. När prästsonen såg bilden fick han en chock och fick sedan ingen ro innan han hade gett sitt liv åt Gud.

Waldemar Lorentzon är en av vårt lands mest anlitade kyrkomålare, med ett tiotal stora kyrkliga arbeten bakom sig, i olja, tempera, fresk och mosaik och med vasentligen bibliska motiv.

Levande budskap

— De har liksom fötts i stora vanda och kamp. Jag vill att de skall bli levande budskap och inte dekorationer.

Under sina kyrkliga arbeten har Waldemar Lorentzon kommit i kontakt med många människor och fått material till

många både lustiga och allvarliga historier.

Anslar har hört till hans återkommande motiv, och han har i sammanhanget blivit studerat fagelvingar.

Måla anslar

När han en gång höll på att måla anslar i en smålandskyrka fick han som uppmärksam askådare en ortsbo som var intresserad jagare och brukade stoppa upp fåglar. Efter att en stund ha följt angelns tillblivelse under tystnad, kom han med en undran.

— Det är nog svart att måla anslar.

Målaren funderade också en stund innan han svarade.

— Det är väl därför att det är så ont om modeller.

Ny tankepaus, och så på akta smålandiska.

— Joo, och så finns det ju inga uppstoppade heller.

När Waldemar Lorentzon tillsammans med några andra skandinaviska studenter på Academie moderne i Paris för Ferdinand Leger såg denne en dag: «Jag skulle kunna tanka mig att ni där uppe i Norden skulle kunna bilda ett konstens brodraskap. Sådant är omöjligt här. Vi fransmän är för individualistiska».

Halmstadsgruppen

— Jag vet inte om det var odet han tolkade, men när jag trader över troskeln till det hinsides och kanske träffar maitre Leger där, ska jag berätta för honom att det förslag han ställde 1924 på Academie moderne, det förverkligades 1929 i en liten stad i södra Sverige, genom Halmstadsgruppen.

— Vi var sex konstnärskamrater — Axel och Erik Olson, Stellan Morner, Sven Jonsson, Esaias Thoren och jag — som ställde ut på hantverks-, industri- och konstutställningen i Halmstad detta år. Som jury fungerade prof. Axel Romdahl vid Göteborgs högskola. Han blev intresserad av oss alla sex och foreslog att vi skulle bilda en grupp som han i så fall ville inbjuda till Konsthallen i Göteborg.

Stodja varandra

— Vi träffades allesammans en hostdag i Halmstad och bildade denna förening utan något egentligt program. Vi skulle bara liksom stödjare varandra i den kamp som naturligtvis förestod oss. Och det har också skett genom alla år.

Det inte minst märkliga med Halmstadsgruppen är att var och en av de sex medlemmarna har sin utpräglade profil och var och en har gjort sina personliga upplevelser och gått sin egen väg. Men samtidigt har gemenskapen undan för undan blivit djupare och starkare.

Detta är Gud

En dag kom en av kamraterna till Waldemar Lorentzon och berättade att han gått på en gata i Halmstad och plötsligt upplevt hemligheten, ljuset.

— Detta är Gud. Han finns. Nu behöver jag inte mer vara angslig.

Och en annan dag så en annan av de sex.

— Du ska inte tro, Walle, att det är bara du som ber till Gud.

Nils Gosta Ekman

EFTERSOMMAR

Varfor gråter du, min van,
våren kommer ju igen

Fastan dagarna blir korta
ar ej solens gladje borta

Du kan do Ja visst An sen?
Du star mitt i solens sken

Sen skall dagarna bli tomma
utan markens blad och blomma

Sok då i ditt hjartas rot
sinnesro och sjalabot!

Bort i morkret skall du vandra
mot en soluppgång for andra

Nils Ludvig Olsson
ur «Angasnarpa»

TILL SKANKS

Allt som har halt och varde
få vi till skanks
dagen som sol beskarde,
natten som stilla sanks,

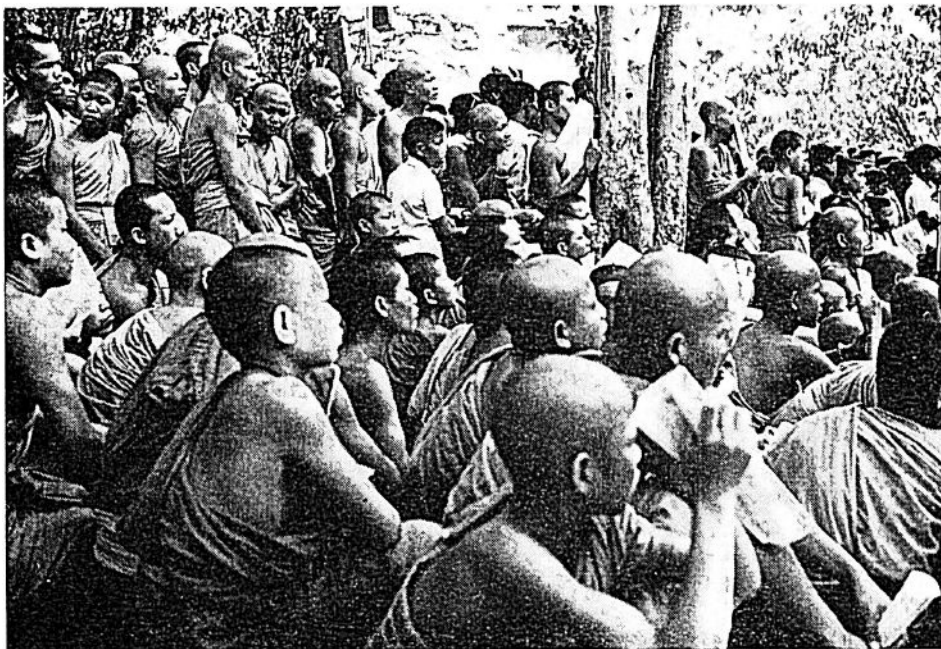
blommornas klara kalkar,
kallornas dryck,
aftonens vind som svalkar,
ron efter smartans tryck,

larksangen over angen,
myrarnas doft,
norrskenet bleka hangen,
hostnattens stjernestoft,

somnen som utan drommar
helar din sjal,
glomskan som manteln sommar
kring dina års farval,

vannen vars grepp dig slapper
forst vid din dod
och dina hander knapper
varligt vid kvallens glod!

Tore Nilsson
ur «Kungsled»

Tv Munkar ser
musikalen i Sok Pal-
nang Pagoda i
Vientiane

Nedan tv Bitra-
dande utrikesminis-
tern M T Chantharasy
var den drivande kraf-
ten bakom inbjudan
till Laos. Han talar
till skol elever och
studenter i Vientiane

Nedan th Budd-
histmunken Pra Ny-
ana Dhara talar vid
en forestalling

Hälsning från ett slagfält

Hur man i Laos tog emot musikalen *Song of Asia* samtidigt som Patetlaostyrkorna återvände för att intrada i den nya koalitionsregeringen har *Ny Värld i Bild* berättat i ett tidigare nummer

Fran Laos och dess huvudstad Vientiane blev *Song of Asia* inbjudet till Saigon Lars Rengfelt från Bromma har tagit bilderna och norskan Bente Sigmond skriver darifrån bl a

— Nastan varje människa man talar med har familjemedlemmar som dodats i kriget eller rapporterats saknade. Många familjer är splittrade och någon av sonerna eller bröderna kampar för Sydvietnam och andra kampar för Nordvietnam. Så var det för en av de skadespelerskor som översatte skadespelet för oss. Hon talade inte så mycket engelska men berättade om sina bröder som kampade mot varandra och sade «Jag är rädd för framtiden»

Vi träffade en vietnamesisk journalist vid en av de största tidningarna i landet. Han arbetar också som fotograf för *New York Times*. Han såg *Song of Asia* fyra gånger och gjorde en helsida om den. Han intervjuade oss och vi frågade vad som gripit honom mest. Han svarade «I går kväll kom jag direkt från slagfältet 40 km utanför Saigon till teatern. Jag hörde den internationella korens sjunga nationalsången. Jag gratulerade och jag såg många runt omkring mig som gjorde samma sak. Nu är jag 39 år och nästan varje dag har jag under tjugo år av mitt liv upplevt kriget. Många har som jag blivit frustrerade och cyniska. Nu tror jag att jag kan säga att jag funnit en lösning på detta därför att jag funnit ett hopp»

Ovan En scen ur *Song of Asia* som har visats i Laos för 3 000 åskådare

T h Sydvietsnams undervisningsminister Ngo Khac Tinh talar vid en föreställning i Saigon. Bland de 1 100 åskådarna var statsministern och andra medlemmar av regeringen

Nedan Sydvietsnams statsminister kommer till teatern med sitt sällskap

Tysk socialdemokrat på Sverige-

Stockholm har gästats av den socialdemokratiska ledamoten av tyska förbundsdagen Adolf Scheu med fru Scheu kommer från Wuppertal, Friedrich Engels födelsestad, och han är verksam i den tyska industrin

Redan 1935 motte Scheu Frank Buchmans tankar Den revolutionära kristna tro som sedan dess genomsyrat hans verksamhet, ledde till kollision med den nazistiska staten och till arresteringar och andra trakasserier

Efter andra världskriget sökte Scheu efter en linje där hans tro och hans sociala övertygelse kunde finna politiskt uttryck Detta sökande ledde så småningom honom och en del av hans vänner, däribland sedermera förbundsrepubliken G Heinemann, till socialdemokratiska 1971 tog Scheu förnyad kontakt med Caux och Moralisk uppbyggnad som på ett tidigt stadium inspirerat hans gärning I Caux tog han initiativet till att samla parlamentariker från många länder och partier En sådan samling ägde under himmelfärdshelgen rum i Stockholm med politiker från Finland, Norge, Tyskland och Sverige

Ny Värld i Bild fick vara med vid ett av Scheus samtal med andra politiker Han uttryckte sin stora uppskattning av hur svenskarna, från statsminister Palme till vanliga medelklasser, levde i krisen som orsakade förbundskansler Willy Brandts avgång Scheu rakade vara i Sverige just när Tyska Förbundsrepubliken firade sitt 25-årsjubileum

— Tyska Förbundsrepubliken med Bonn som huvudstad var

egentligen menad att vara ett provisorium Men ingenting

tycks ha en sådan formaga att bli permanent som ett provisorium Fa se hur det går med ert sk provisoriska riksdags-hus!

Aven om olikheterna mellan Tyskland och Sverige är stora så finns det många paralleller Sa har under våren t ex abortfragan debatterats livligt både i Bonn och i Stockholm

Abortdebatt i Bonn

— Jag tog tillfället i akt att göra en personlig deklARATION I Förbundsdagen just före en viktig votering i denna fråga Kam-maren var fullpackad, och det blev dödligt under mitt tal Jag framhöll att i många frågor kan politikerna skilja mellan sina personliga upplevelser och den fråga som just skall behandlas i parlamentet Men det gäller inte abortfragan

— Tre upplevelser har gjort att jag aldrig kan acceptera sk fri abort För det första skulle jag aldrig ha stått och talat i Förbundsdagen om en fri abort-lag varit gällande för 67 år sedan Min mor var nämligen 16 år och ensam när jag skulle födas Jag skulle troligen ha blivit bortaborterad För det andra har jag i mitt första aktenskap 10 barn De var inte alla «planerade» på förhand Men när de en gång kommit till världen var de alla välkomna, och de har alla funnit en plats där de behövs För det tredje har jag under trettio år i det offentliga livet mött hundratals människor som kommit för att fråga mig till rads i aktenskapliga frågor Jag har gett dem en chans att prata och följa sin

besök: Frihet och ordning

egen overtygelse, samtidigt som jag framhallit att jag ser på abort som en nödfallsutväg. Bara i ett enda fall beslut vederborande att det skulle bli abort. Den kvinnan tog sitt liv något senare.

Scheu betonar att man inte kan se på abortfrågan som någonting isolerat. Den hänger i hop med en utveckling som vi ser spår av överallt i vår tid.

— Willy Brandt sa en gång: «Varlden blir allt svårare att regera». Varför? Det är inte bara bristen på råvaror, överbefolkningen, teknikens och teknologins makt, utan framför allt det snabba nedbrytandet av bestående moral-lagar.

Moralisk maximalism

— En rysk författare, Vladimir Maximov, har uttryckt det som behovs i denna situation på ett slående sätt: «I moralen får det inte finnas kompromisser. Vad vi behöver, framför allt i västerlandet, är en moralisk maximalism. Den bekänner vi oss till även om vi kommer från olika riktningar».

— Där den statliga makten ännu brutalt herskar, från Moskva till Spanien, från Mao till Rio, där herskar ordning, men ordning utan frihet. Och där friheten i staten och genom staten är garanterad, där marker man snabbast förfallet: frihet utan ordning. Den avgörande frågan är om vi kan finna en kombination mellan frihet och ordning för öst och väst.

— I västvärlden har viljan till disciplin, till gemenskap, till socialt tankande, till moral blivit minimal, och på det hela ta-

get gått förlorat under en generation. Man måste tänka på Platon som redan 300—400 år före Kristus uttalade följande varning till staten:

«Om demokratin inte sätter några gränser för sina friheter, så kommer det att bli en författningsförändring: demokratin slår över i tyranni. Om nämligen den frihetstörstande demokratin får dåliga munskankar, så kommer den att berusa sig på frihetens starka vin. Och om den inte får nog frihet, så kommer de frihetstörstande att vända sig mot sina ledare och kalla dem skurkar. Överdrift åt ena hållet för alltid med sig ett omslag till motsatsen. Den otyglade frihetsdriften smittar av sig på alla: den smyger sig in i alla medborgares hem. Då uppför sig fadern som en pojke och är rädd för sina söner. Då leker sonen fader, han har ingen fruktan för föräldrarna och vill alltid vara fullständigt fri. Då är lärarna rädda för eleverna och smickrar dem, och eleverna har inte mera någon respekt för sina lärare. Aktningen för lagarna försvinner. Man vill över huvud taget inte ha någon som rader över en, inte någon sorts ledarskap av vad slag det vara må».

Två oron och en mun

— Det är en sak att ställa diagnos. Men vad kan en vanlig politiker, en man i ledet bland många andra parlamentariker göra? För två och ett halvt år sedan hade jag kommit till en punkt där jag förstod att jag inte kunde fortsätta i samma takt som dittills. Uppgifterna

blev mig helt enkelt övermaktiga. Jag tänkte på vad Frank Buchman en gång sagt: människan har två oron och en mun. Varför lyssnar hon inte dubbelt så mycket som hon talar? Jag började ta tid för stillhet varje morgon. I stillheten använde jag också min rödpenna för att stada i min kalender så att jag fick nog tid med människor och inte spillde tid på avtal som kanske kan tillfredsställa ens politiska ärestyvnad, men egentligen inte hjälper någon. Jag upptäckte så mycken nöd bland mina kolleger, ett sådant behov av sjalorsjare för andra i ordets egentligaste mening. Jag tog också tid att regelbundet tala igenom mina tankar och ideer med en god vän som kanner mig och mina svagheter. —

Svensk politiker frågar

En svensk politiker som sitter och lyssnar till Scheu kommer med ett inpass: Ja, men hur blir man en människa som andra kan komma till med sina djupaste frågor och problem? Scheu funderar ett ögonblick innan han svarar: Det är genom stillheten. Jaktade, hetsade människor söker sig nästan instinktivt till den som lever ur stillheten. —

Det kanske skall tilläggas att Scheu minst av allt gör intrycket av en meditativ eremit. Snarare är han en frodig livsbejakare med bagge fotterna på jorden. På något sätt är man benagen att tro på stillhetens kraft, när den praktiseras av den som lever mitt i politikens och industrins stormvirvlar.

Allt vad ni gör mot en av dessa mina minsta...

Den sista tiden har vi upplevt en intensiv debatt om livets och barnets värde och om för eller emot i abortfrågan. Mycket har ju redan sagts, och de flesta av oss har tvingats att tanka djupare över dessa frågor. Propositionen har visserligen blivit lag, men ändå är problemen inte lösta, och debatten måste fortsätta.

Vi genomlever en tid full av motsättningar. Allt går snabbare och rationellare, samtidigt som vi upplever en valdig nostalgik, en längtan tillbaka till den gamla «romantiska tiden». Allt färre gifter sig, men överallt ser vi bilder av Carl Larssons lyckliga familjeliv i Sundborn, och i varenda tidning visas romantiska sekelskiftesklauder. Är det en omedveten längtan efter en lycka och frid som vi bara ser på bild och inte vet hur vi skall uppnå?

Lycka?

I inledningen till «Ett hem åt solsidan» skriver Carl Larsson

«Lycka? Hel lycka finnes ej! Alltid klammer skon nagonstans, och det både för dem som ha många skor, och för dem som ha inga.

Men barnen — och darom handlar egentligen denna bok — är barnarna av vart hopp och vår längtan.

O, snyften, dessa är liksom ni och jag, dödfödda. Och dock deras skara kinder och tjocka,

hjulande ben, deras glada joller, deras bittra dock- och laxsorger, deras bakvanda sätt att uttrycka sig, deras gourmandise, allt, allt detta sätter oss i hanförelse, vi skratta åt dem tills tararna tillra på våra av livets angest skrämiga kinder, och vi gastkrama dessa små, och vi tacka Gud för dem ty när vi är borta, så — anagga! — är dessa kvar!

Sluten dem, dessa mina små, i er famn, I skyllen mig det, ty edra små är mig nästan lika kara som mina egna.

DE HÖRA HIMMELRIKET TILL!

Både dina och mina ungar»

Behöver vi inte få tillbaka denna positiva glädje över varje barn? «Barnen är barnarna av vart hopp och vår längtan»

Under debatten i riksdagen om den nya abortlagen så framhålls det från alla håll hur viktigt det är att barnen är välkomna och efterlängtade och därigenom får en riktig start i livet, och det är väl ingen som inte håller med om det. Ändå undrar man om det inte är några faktorer som har glömts bort i debatten. Den ena faktorn är alla de barnlösa familjer som står i kö för att få adoptera barn, och som skulle kunna ge de ovalkomna barnen utmärkta hem.

Den andra faktorn är vår inställning till svarigheter. Kanske vi skulle se svarigheter på ett mer positivt sätt och mer som en naturlig del av livet,

och som något som vi ger oss «den på» att klara av. Det finns ingen av oss som går igenom livet utan att stöta på svarigheter, och det finns nästan inga människor som har en så stor medkänsla och ett inre djup som de, som har gått igenom svarigheter och inte gett upp.

En väg ut

Det är klart att det finns många situationer som är väldigt besvarliga, och där man får göra mycket svåra avväganden, och ändå finns det alltid en väg ut, om man verkligen söker efter den. Kanske vi ibland förlämnar varann genom att tro att den andra inte kan gå igenom det som är svårt?

I en intervju i studenttidningen «Klaraborgaren» säger en varmlandsfru som själv har flera barn: «Ibland är aborten ett sätt att springa ifrån ett ansvar. Om barnafodern inte orkar med situationen är det samhällets skyldighet att hjälpa till. Det finns lösningar på alla problem om vi tar ansvar för det vi gör. Det finns så valdiga behov i världen idag att vara ungdomar skulle kunna hjälpa till där och vanta med sexuella relationer tills de mognat. Världen behöver all vår kraft och allt vårt kunnande idag och om vi verkligen tar ansvar för världen kommer sex och barnafödande på rätt plats i våra liv.»

Ann-Kristin Thulin

Kampen mot inflationen

I Pretoria, Sydafrika, ligger det ett tvåvåningshus som hyser landets mest valustrustade firma för reservdelar och tillbehör inom bilbranschen. Där är ljusst och öppet, och om man vill kan man som i ett snabbkop själv gå och finna vad man behöver i hyllorna. Vilken reservdel man än behöver för vilken bil man än har kan man vara saker på att finna där. Om man åker upp för rulltrappan till övre våningen spelar där en springbrunn i ett stenparti — och där bakom finner man Jaques Shaltiel i sitt kontor, mannen bakom JAQMAR.

Jaques Shaltiel är en kort och satt person med beslutsam haka. Han är jude och har bott med sin fru både i Egypten, Israel, Frankrike och davarande Kongo. 1956 kampade han i Sinai-öknen. Till Sydafrika kom de för 15 år sedan med tomma händer och samman med sin kompanjon har han nu byggt upp denna firma. Då Moralisk upprustning i påskas hade sin stora konferens i Pretoria tog familjen Shaltiel del där.

«Hela mitt sätt att tanka började förändras», säger Jaques. «Jag var orolig för inflationen, men nu började jag inse att det är fruktan och ha-begar i affarsman sådana som jag som är en väsentlig orsak till inflationen». Han plockar fram senaste numret av en stor affarstidning som tycks stödja honom i den uppfattningen. Slutklampen går ut på att det inte finns något svar på inflation med mindre varje enskild tar sin del i uppgiften.

Jaques Shaltiel har tagit upp

Jacques Shaltiel

kampen. För han ser det som en kamp. Hans kundkrets består till stor del av reparationsverkstader och andra förbrukare av reservdelar, och nu mobiliserar han dem. Firman sänder dem regelbundet ett nyhetsbrev och i senaste numret, som också går till leverantörerna, skriver han bl a

«Våra arbetares valfard, vår handels och industris framtid, vårt lands ekonomiska struktur hotas av en fruktansvärd sjukdom. INFLATION. Inflationen orsakar redan strejker, social oro, fattigdom, fortvivlan i Europa och Amerika. Skall vi vanta till dess denna sjukdom kommer över oss? Eller skall vi kampa nu och vinna?»

Inflationen beror i de flesta fall på två orsaker: HA-BEGAR och FRUKTAN.

HA-BEGAR. En del affarsman som hör att priset på en vara kommer att gå upp laggar upp för stora lager i hopp om

att göra en snabb och stor vinst vid återförsäljningen därav. Och alla koper mer än de behöver. Det är en omattlighet som landet som helhet får betala ett dyrt pris för 'Inflation'!

FRUKTAN. Brist på förtroende, brist på tro, orsakar också att man, i panik, koper för mycket. Även om man inte är ute för att snabbt sälja varorna och göra större vinst koper man mer än man behöver för att saka sig mot avbrott i affarerna.

Vi har en plikt mot vårt land, mot oss själva och våra barn. En förändring i vårt sätt att tanka, en seger över vår fruktan och vårt ha-begar i varje fas av livet, kan tvinga inflationen på knä.

Det är en utmaning till oss och ett kostsamt beslut som vi, JAQMAR, nu tar genom att uppmana ER KOP MINDRE. Kop i överensstämmelse med Era behov. Vi, JAQMAR, är beslutna att om nödvändigt minska vår vinst och så mycket som möjligt uppskjuta ev ökningarna i priserna. Vi har i vissa fall lyckats importera reservdelar till billigare priser än förra året. Det galler inte i alla fall. Men vi kommer att söka fortsätta den trenden och söka nu över hela världen efter de billigaste inköpskällorna.

Det finns ingen orsak till panik. Vi har reservdelar för allas behov, men vi har inte för allas begär. Vi upprepar minskade Era lagerinköp om Ni kan. Vi skall tillhandahålla varor till lägsta möjliga pris så att Ni kan återförsälja till lägsta möjliga pris. Vi skall sälja reservdelar med ett mål: att tjäna vårt land.»

Westminster Theatre, centrum för Moralisk upprustnings arbete i London, har nu utgivit en utförlig rapport om den konferens som hölls tidigare i år för teaterfolk, konstnärer och andra konstintresserade. Det framgår av rapporten att denna kampanj teater är på väg att vaxa ut till ett mångsidigt internationellt kulturcentrum. Planer framkom under konferensen bl a på en nordisk kulturvecka i teatern någon gång under det närmaste året. Konferensens motto var Solsjénitsyns uppfordrande ord till världens konstnärer «Vi måste gå ut i strid». Har fortsatt vi denna uppfordran med några reflektioner kring Solsjénitsyns syn på konsten.

Konst med stort K

I sin Nobelföreläsning skriver Alexander Solsjénitsyn Konst med stort K. Efter publiceringen av talet, som i sin helhet handlar om konstens betydelse, har det sagts att han, i egenkap av konstnär, överdriver konstens möjligheter att influera världsutvecklingen. Men konsekvensen och modet i Solsjénitsyns eget uppträdande sätter kraft bakom hans ord. Felet är kanske inte att Solsjénitsyn tror på konsten som en omskapande och försonande makt — felet kan vara att andra *inte* gör det.

Ofattbart Ursprung

Vad menar då Solsjénitsyn med konst? Tydligt är inte bara konstnärernas produkter. För honom har den sin egen existens, utanför människan, i något ofattbart Ursprung, som lånar ut stycken av den till att brukas men aldrig till att agas. Den ene konstnären använder den för egna syften, den andre arbetar odmjukt som en liten glad «gesall under Guds him-

mel», men konsten solkas inte ner av någons ansträngningar, förklarar inte sig själv, «sitt hemlighetsfulla inre sken».

Det finns flera anvisningar i Nobeltalet om hur Solsjénitsyn uppfattar detta konstens innersta väsen. Gesallen under Guds himmel, den konstnär som upplever sig bara som tjänare åt «en högre makt» (och en sådan konstnär är förvisso Solsjénitsyn själv) har gjort en märklig upptäckt: det finns en värld av «orubblig harmoni». Den världen skapas inte av konstnären, styrs inte av honom, han bara uppfångar och återger glimtar av den. Och ur sin egen hårda livserfarenhet vittnar Solsjénitsyn att inte ens tillvarons djupaste elände, fattigdom, sjukdom, fängelse, kan stora medvetandet om en existerande total harmoni, vilande på eviga lagar.

Tre tradkronor

I det sammanhanget citerar han Dostojevskij: «Det skona skall radda världen». Lange an-

såg Solsjénitsyn den frasen som meningslös: «Det skona har föradlat och upphöjt, javisst, men vem har det raddat?» Senare har han emellertid undrat, om inte Dostojevskijs tanke i själva verket var profetisk. Sanning, godhet och skönhet ansags ju av gammalt som tre trad, vilkas kronor bojde sig mot varandra och forenades. «Men», säger Solsjénitsyn, «om sanningens och godhetens alltför tydliga, alltför raka skott har förkvavts eller huggits av, kan då inte skönhetens fantastiska, oändade skott kampa sig fram och nå upp till samma höjd och på det sättet utföra arbetet för alla tre?»

Over alla granser

Om detta later som tom teori: behöver man bara påminna sig vems orden är och att de uttalats i en miljö där den raka sanningen och den aktiva godheten verkligen är förkvavda. För övrigt har inte heller våra västerländska sk fria samhällen mycket att förhåva sig över.

Solsjenitsyn har med besvikelse iakttagit vår tilltagande brist på «stabila, allmanmanskliga godhets- och rattfärdighetsbegrepp» Han ser hur gruppegoismen hårdnar och resulterar i våld, han anar sonderfallet

Men mitt i denna bittra vetenskap vagar han alltså havda skönhetsens möjlighet Ty med konst tycks han mena skönhet, den som talar över alla granser direkt till människors hjärtan om alla människors gemensamma arv och gemensamma lagar «Konsten för också frusna och formorkade själar till hog andlig erfarenhet Genom Konsten hittar vi ibland, otydligt och glimtvis, uppenbarelser, som fornuftet inte når Det är som i sagans spegel, man tittar i den och skymtar inte sig själv utan Det oatkömliga, dit ingen hast eller flygande matta kan föra en Och själen ropar efter det »

Ingen återvando

Konstnärer är alltså de, som är särskilt klarsynta och lyhörda «Konstnärens enda gåva är att känsligare än andra förnimma världens harmoni, skönheten och fulheten i den mänskliga insatsen — och att känsligt formidla detta till människorna » För Solsjenitsyn följer med denna gåva en särskild förpliktelse Den större känsligheten för med sig en större delaktighet, inte bara i världens harmoni utan också i världens nod Han talar särskilt om sin egen konst, litteraturen, och i några hånsvackande satser

identifierar han sig totalt med sin nation och med sin tid

«För den som en gång har gripit till Ordet finns ingen återvando mer Forfattaren är inte sina landsmans och samtidas ovaldige domare, han är medskyldig till allt ont, som har begåtts i hans fosterland eller av hans folk Och om hans hemlands stridsvagnar blodat ner

en frammande huvudstads asfalt — så har de bruna fläckarna för alltid etsat sig in i författarens ansikte Och om en trofast vän blivit strypt under somnen en odesnatt — så finns blåmärkena efter repet kvar på författarens händer Och om hans unga landsman ogenerat deklarerar utsvavningsens överlagsenhet gentemot enkelt arbe-

te, om de ger sig han åt narkotika eller tar gisslan — då blandas denna stank med författarens andedräkt Kan vi ha frackheten att påstå, att inte vi är ansvariga för bolderna i dagens värld?»

Konstnären, som odmjukt vet varifrån hans inspiration kommer och tar sitt fulla ansvar inför Uppdragsgivarens ögon, växer till en profets mått Okuvligheten i Solsjenitsyns liv, som vackt en hel världs häpnad beundran, får något av sin förklaring

Han vet ovanligt mycket om vår tids växande våld Men han vet också våldets svaghet det måste ständigt stödja sig på logner Och eftersom den verkliga konsten bara söker sanningen, tror han att konsten kan besegra våldet Där ligger också en förklaring till hans egen uthållighet

Konsten forenar

Man urskiljer monstret i Solsjenitsyns konstuppfattning, när han raknar upp alla de relationer konsten kan skapa Först och framst förbinder den alltså människan med en andlig värld Den för också människor tillsammans generationerna forenas genom den, nationerna förstår varandra Det som en individ eller en epok aldrig själv hinner uppleva formidlar konsten, den undervisar och varnar genom andras djupaste erfarenhet, «forlanger varje människas tid på jorden»

Men att all världens människor och nationer kan lara av

“Vi måste gå ut i strid“

Ansvar et att försona världen

Forts från sid 19

varann och forstå vad de har gemensamt betyder inte nivellering. Tvartom ar de olika nationerna, med egna sprak och egna kulturer, en rikedom. Aven de minsta nationerna «har sin egen farg och forkroppsligar en sarskild del av Guds plan». Det ar kontnarerna som kan gora varje nations sjal levande for hela manskligheten och det ar

deras ansvar att vara forsonare i världen. Det kan vara frestande for vissa konstnarer att stalla sig på sidan av varldshandelserna och bli observatorer, som noterar det hårda klimatet for «ensamma, kansliga, skona sjalar». Men for Solsjennitsyn ar uppgiften entydig: «Vi maste gå ut i strid».

Nobelforelasningen borjar med att likna konsten vid ett underligt frammande foremal, som en infodning har hittat och haller i sin hand utan att forsta varifran det kommit eller vad det kan användas till. Han vrider och vander det, funderar

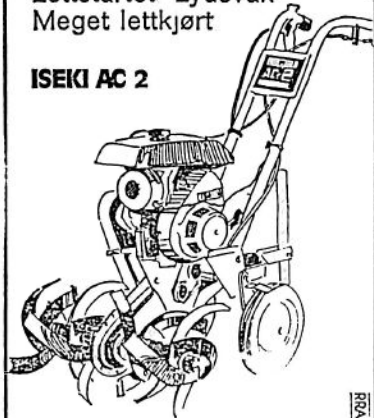
over formen och ser ljuset speglas i dess yta. Sedan man last Nobeltalet till slut minns man det dar foremålet och tycker att det i Solsjennitsyns egna hander paminner om den mystiska vita sten, som omtalas i Uppenbarelsboken. Den vita stenen ska ges till «den som overvinner» och på den star skrivet hans nya namn, kant av ingen annan — en identitet som inte kan forloras, och tecknet på medlemskap i en varld av absolut harmoni. For den som overvinner: «Vi maste gå ut i strid».

Ingeborg Ekman

Fresende japaner

ISEKI — den nye have-
jordfreser. Bygget med
japanernes sans for
detaljer og kvalitet.
Lettstartet. Lydsvak.
Meget lettkjørt.

ISEKI AC 2

Reinhardt Maskin A-S

4601 Kristiansand S

Avd. Østre Aker vei 101

Oslo 5

Bruk
kvalitetsprodukter
fra

A S **SABA**

Kort nytt

MOÇAMBIQUE

Filmen *Hamn i revolt*, inspelad av brasilianska hamnarbetare, har visats i Moçambique på begäran av brasilianske generalkonsuln. En av dessa hamnarbetare, Antonio Falcao, rapporterade om Moralisk upprustnings arbete i olika delar av världen.

PANCHGANI, INDIEN

Upptackter langs en ny vag var temat för en konferens i Panchgani med studenter från Bombay som initiativtagare. «Ni har kommit hit för att finna en ny vag», sade N G Goray, socialistledare och veteran, vid sina överläggningar med studenterna. «När vi kampade för vår självständighet var allt i våra liv underordnat målet att nå frihet. Vi var beredda att offra. Ni måste vara beredda att engagera er lika intensivt för det ni tror på.»

NIGERIA

15 000 ex av Peter Howards bok, Frank Buchmans hemlighet, har sålts i Nigeria. En ny order på 5 000 ex av denna och andra av Howards arbeten har nyligen kommit till London.

RICHMOND, USA

Ett hundratal människor slot upp kring en konferens i Richmond, Virginia, inbjudna av lärare, konstnärer, affarsmän och folk från andra yrkesgrupper. «Hur få demokratin att fungera», var temat för konferensen.

ASMARA, ETIOPIEN

Teenagers in revolt är titeln på en liten bok utgiven av P V Abrahams. Denne är studierektor för en skola med 2 000 elever i Asmara. Manga av dem kommer från fattiga och isolerade byar. Abraham skildrar nio elevers situation och hur den förvandling de genomgått påverkat skolans liv och hela det samhälle där de studerat. «Teenagers in revolt» kan erhållas från Ide och Kultur, Sveavägen 34, 111 34 Stockholm till ett pris av 2 - kr.

HELSINGFORS

Finska ungdomar tog initiativet till en konsert i den berömda Tempelkyrkan i Helsingfors. Konserten gavs till förmån för Caux och för finska ungdomars resor till Caux.

MONTREAL, KANADA

Kanadas statsminister Pierre Trudeau mottog inför de kanadensiska parlamentsvalen ett brev från en rikskonferens för Moralisk upprustning samlad i Montreal. Samma brev tillställdes de övriga partiledarna, samtliga kandidater i parlamentsvalet och pressen.

I budskapet sägs det bl a: «I valtider är det tid att tanka om när det gäller vart målsättningen kan inte lösas. De som lovar att man kan ta itu med inflationen utan uppoffringar är orealistiska. Vi är inte rädda för att begära av vårt folk vad som är nödvändigt för att lösa våra brådskande problem. Vi kommer att stödja ledare som ser längre än valkrets, parti och gruppintressen för att kunna ta itu med problemen. Inflationen kostar oss mycket, men för andra länder är det en fråga om liv eller död.»

ALBERTA, KANADA

Den nyinstallerade landshövdingen i Alberta-provinsen i Kanada Ralph Steinhauer är en fullblodsindian. Han tillhör Cree-stammen men är född i Stoney-indianernas reservat.

Den avgående landshövdingen, Grant MacEwans tillfrågades av Edmonton Journal vem han ansåg som Albertas störste son genom tiderna. «George Maclean, 'Den vandrande buffeln' från Stoney-indianerna», svarade han. Den vandrande buffeln var en verklig ledare för sitt folk, som under senare år blev engagerad i Moralisk upprustning. Han hade verkliga kvaliteter. Han talade med hangivenhet för förståelse mellan alla folk.

1934 gjorde Den vandrande buffeln Frank Buchman till blodsbroder. 1959 besökte denne indianledare Norden, bl a Kiruna och Stockholm.

Saxat och citerat

— Skulden är människans födelse Att erkänna skuld är att erkänna sitt ansvar mot omvärlden När skulden försonats tar vi in den i ett sammanhang där den kan lakas

Birger Norman vid ett symposium för livskvalite enl Göteborgs Posten

I TV-serien Jourhavande framställs MRA (Moralisk upprustning) som vanligt i en klart ofordelaktig dager

● Pjasforfattaren låter en av de agerande spy ut de vanligaste fordomarna om «rörelsen» d v s att den består av en liten klick te-drickaande anti-kommunister med panisk skräck för homosexuella

● Typiskt framställer han även en av anhangarna som en neurotisk sysslolos överklassfru

● Forfattaren glommer att MRA har en stark förankring i alla socialgrupper och yrken, men han vagar inte visa att stöd finns även från arbetar- och fackföreningsrörelsen

Där har man för länge sedan genomskådat massmedias förfljugna bild av en seriöst arbetande organisation med öppen blick för dagens samhälle

E N i Göteborgs Tidningen

— Vi upplever en djupgående moralisk kris i de stora framstegens tid, en kris som kan

hota demokratins bestånd Det är industrisamhällets baksmälla På nagra årtionden har vi fördubblat produktionen, men nu börjar människorna upptacka framstegets pris

— Hur skall vi konkretisera livskvalitet? Jag vill gora tre punkter

1) Att återskapa arbetets värde och vardighet är viktigast

2) Sattet att ta ut tillväxten på måste vara att förbättra människors omsorg om varandra — inte att producera mer raffinerade tuggummin tex

3) I kvinnofragornas slaptåg har kommit kravet på sex timmars arbetsdag Det är fascinerande att se hur det kravet går som en prariebrand över landet Sextimmars-dagen skulle ge chansen till produktivt arbete för alla Vi måste nu på allvar diskutera vad det är för typ av tillvaro vi vill ha

Olof Palme vid ett symposium för livskvalite enl Göteborgs-Posten

Dynamik

Forts fr sid 4

Från de nordiska landerna deltog under konferensens tre första veckor över 150 personer med deltagare ända från Tromsö och Kiruna

Ett femtiotal personer från Sverige, Norge och Finland presenterade för konferensen ett nyskrivet sångspel *Vi behöver dej* — ett spel om Peter Wieselgren för en internationell publik som till trängsel fyllde den stora konferenshallen Litteraturhistorikern professor Theofil Spöerrn framförde ett tack för de bidrag nordborna givit

och sade om skadespelet «Jag anser att detta skadespel har visat oss en ny dimension av ett problem som idag blir alltmer angeläget balansen mellan individen och kollektivet På vår sida om scenen har vi sett stora grupper av människor representerande kollektivet, och mellan dem har den enskilda människan agerat Det var detta som omskapade hela folket Det illustrerade vad dr Frank Buchman en gång sade till mig 'Vart mal måste vara att de kristna blir statsmän och att statsmännen blir kristna' Detta spel demonstrerar hur en kristen blev statsman

Studiekurs

Forts fr sid 5

larare Jag hatade politikernas oarlighet — men fuskade i examen Framför allt hatade jag hyckleriet

— En dag slog det mig som en blixt att jag också var ansvarig för det onda i världen, och att jag måste och kunde andra mig Nu far jag tillbaka till Oxford med overtygelsen och beslutet att leva för en revolution som ändrar människors hjartan och bygger upp en ny värld där vi inte slår varandra och inte skyller på varandra, men där vi älskar varandra

Världen i vardagen

Den smittsamma ärligheten

— Man tackar inte nej till fem kronor, tyckte Claes, da han fann en sedel nerstoppad i sin ficka. Det var alldeles ovanligt — någon tycktes plötsligt ha blivit påfallande generös.

— Ska jag ta kontakt med barnavårdsnämnden? Lararen blev uppringd av en pappa, vars pojke också fått pengar på samma ovanligt sätt. Okunnig om vad som skett i hans egen arbetsmiljö bad lararen om betänketid. Kanske kunde direktkontakten mellan honom och eleverna leda till något konstruktivt, trots allt.

Dagen därpå antydde han alltså vad han fått veta, bli genom en orolig pappa. Och fortsatte:

— Jag minns mycket väl da jag själv tog pengar från min mor. Sen dess har jag lärt mig ställa tillrättat där jag varit oarlig. Ska vi var och en tanka efter vad det är som har hänt? Kanske mest det vi själva har en del i.

Eleverna ombads ta upp anteckningsblad och pennor och skriva ned de tankar som kunde gora sig påminna. Det kunde bli en arbetsövning i uppriktighet och kamratskap. Och ingen behövde vanta på någon annan med att skriva. Det var en individuell arbetsuppgift, inget grupparbete denna gång. Om de ville, kunde noteringarna få lamas fram, men det var inte nödvändigt.

Man tankte och man skrev. Lite eftersinnande och tve-

samt till en början. Lappar med personliga besked eller små redogörelser lammades efterhand fram. Det blev början till såväl klassamtal som dialoger på tu man hand. Om vad som hänt och hur man nu såg på det hela.

En penningssumma som en pojke stulit hemma hade han använt i PR-syfte för sin egen räkning. Slantar och sedlar hade han distribuerat till kamrater. Till och med under en stadsorientering hade han kastat pengar omkring sig, som de andra «fick rya», dvs tavla om att söka reda på. Ett tiotal pojkar och flickor hade så blivit hans «vänner», åtminstone för den stunden. En smula fördomsjukande kändes det för lararen att så mycket skett i skolmiljön. Han upptäckte på nytt det finvävda samspelet på gott och ont som en skoldag innebar. Så lätt går det förbi de vuxna och alla väl uttänkta bestämmelser och regler.

Men i stunden av stillhet och eftertanke hade ärligheten brutit igenom. Den visade sig lika smittsam som oarligheten tidigare.

— Jag borde nog ha frågat var han fått pengarna ifrån, tyckte Claes.

— Förstod direkt att den var knytt, deklarerade Sven om tian han tagit emot. Inte går en vettig person och delar ut pengar så där. Men nu är dom slut. Jag har köpt upp vartenda ore

Hur skulle man nu ställa saken tillrättat? De praktiska konsekvenserna låt inte vanta på sig. Tanken på kontakt med barnavårdsnämnden var inte aktuell längre. Men i stallet kom mamman som blivit bestulen in i bilden. Klassen utsåg en kassör, för att alla skulle ha sin chans att återbetala och få sina belopp noterade efter hand. Ärligheten fick en aktuell innebörd för den enskilde såväl som för klassgemenskapen.

Ärlighet, lika väl som respekt för sanning och rätt, hör till de grundläggande värderingar som skolan har att förmedla till de unga. Man behöver bara öppna en dagstidning för att se hur mycket det behövs. Och när teoretiska värderingar blir omsatta i praktisk handling har man verkligen aktuella nyheter från skolans horisont.

Lararen

WATER FOR A THIRSTY LAND

13 sånger som blivit
kända världen över

Stereo-longplaying

MRA-productions
29 kr + porto

Bestalles genom
Ide och Kultur
Sveavägen 34, 6 tr,
111 34 Stockholm

BÅTPLANER?
Rådfråga
Båt-PONTUS
Goteborgs
Frihamn
Tel 031-51 07 04

Båt
PONTUS